

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo komunikacija i prometa
Direkcija za civilno zrakoplovstvo

A

C

D

H

B

PRAVILNIK
O UVJETIMA I NAČINU KORIŠTENJA
LETJELIŠTA

BHDCA

Datum: 24. siječnja 2007.g.
Referentni broj: 02-292.3.-78-1/07
Jezik: hrvatski

Na temelju članka 16., stavak 1., Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02), te članka 6. stavak 1. Zakona o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O UVJETIMA I NAČINU KORIŠTENJA LETJELIŠTA

DIO PRVI - UVODNE NAPOMENE

Članak 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom uređuju se temeljni uvjeti koje treba da ispunjava letjelište u odnosu na: lokaciju, fizičke karakteristike operativnih površina, ravni ograničenja prepreka, označavanje operativnih površina, sigurnost letenja, način dobijanja potvrde operatora letjelišta i korištenje i održavanje letjelišta radi sigurnog provođenja zrakoplovnih operacija na istom.

Članak 2.

(Pojmovi)

- (1) **Letjelište** je određen prostor na zemlji (uključujući objekte, opremu i instalacije) namijenjen za polijetanje, slijetanje, kretanje po zemlji, i smještaj letjelica, opreme i osoblja radi provođenja sportskih, privrednih i drugih zrakoplovnih aktivnosti;
- (2) **Posebno letjelište-teren** je određen prostor na zemlji koji zadovoljava uvjete za povremeno obavljanje sportskih aktivnosti sa ultra lakim letjelicama i letjelicama za slobodno letenje;
- (3) **Operativne površine** - površine za kretanje su dio letjelišta koji se koristi za polijetanje, slijetanje, voženje i boravak letjelica;
- (4) **Potvrda za korištenje letjelišta** je dokumenat koji izdaje Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine osobi koja ispuni uvjete za korištenje letjelišta;
- (5) **Operator letjelišta** je osoba kojoj je izdata potvrda i rješenje za korištenje letjelišta;
- (6) **Priručnik za korištenje letjelišta**, je dokumenat koga izrađuje operator letjelišta, u kome su predstavljeni tehnički podaci o letjelištu, način i procedure korištenja letjelišta radi organiziranog i sigurnog provođenja zrakoplovnih aktivnosti;
- (7) **Referentni kod aerodroma 1A**, podrazumijeva dužinu uzletno - sletne staze manju od 800 metara, raspon krila aviona do 15 metara i širinu stajnog trapa aviona do 4,5 metra. Određuje se prema ICAO Aneks 14. prvi dio za svaki aerodrom prema utvrđenim kriterijumima;
- (8) **Uzletno-sletna staza sa kolovoznim zastorom** je staza koja je prekrivena asfaltom ili betonom;
- (9) **Uzletno-sletna staza bez kolovoznog zastora** je staza sa travnatim ili stabiliziranim zastorom.

Članak 3.

(Vrste letjelišta)

- (1) Prema namjeni letjelišta se razvrstavaju u:
 - a) **sportska letjelišta** na kojima se provode sportske i amaterske zrakoplovne aktivnosti: letenje aviona, helikoptera, jedrilica, zmajeva, balona, skakanje padobranom i dr.

b) **privredna letjelišta**, na kojima se provode zrakoplovne aktivnosti radi pružanja usluga iz zraka: zaprašivanje, gašenje požara, izvidanje i patroliranje i dr.

c) **posebna letjelišta-tereni**, za letenje letjelica posebne kategorije, ultra lakih letjelica i letjelica za slobodno letenje: paraglajderi, padobranci, zmajevi, baloni, modelarske aktivnosti i dr.

(2) Prema vrsti zastora uzletno - sletne staze letjelišta mogu biti sa kolovoznim zastorom (asfalt ili beton) i bez kolovoznog zastora (trava i stabiliziran teren).

(3) Prema vremenu korištenja letjelišta mogu biti stalna i privremena.

Članak 4.

(Operacije na letjelištu)

(1) Na letjelištu se mogu provoditi zrakoplovne operacije u povoljnim meteorološkim uvjetima, po pravilima za vizualno letenje danju i noću radi:

a) provođenje redovnih sportskih i amaterskih zrakoplovnih aktivnosti;

b) obuke zrakoplovnog osoblja za stjecanje sportskih dozvola i ovlaštenja;

c) obuka profesionalnih pilota na vizualnim uvjetima (VFR);

d) avio- taksi prijevoza i panoramskog letenja;

e) pružanje usluga iz zraka;

f) prijevoza za sopstvene potrebe;

g) druge zrakoplovne aktivnosti ovisno od uvjeta na letjelištu i opremljenosti istog.

(2) Namjena letjelišta i vrsta zrakoplovnih operacija koje će se provoditi na letjelištu određuju se u Priručniku za korištenje letjelišta.

Operacije navedene u stavku (d) i (e) provode se na način i pod uvjetima koje propisuje BH DCA.

DIO DRUGI - TEMELJNI UVJETI KOJE TREBA DA ISPUNJAVA LETJELIŠTE

Članak 5.

(Lokacijski zahtjevi)

(1) Letjelište se treba nalaziti na dovoljnoj udaljenosti od prirodnih i vještačkih prepreka (rijeke, kanali, kuće, putevi, željeznička pruga, dalekovodi, drveće i drugo), da prostor ispunjava zahtjeve i standarde za razmještaj manevarskih površina i objekata i osigurava dovoljnu visinu nadvišavanje prepreka;

(2) Lokacija letjelišta, prije stavljanja letjelišta u funkciju treba biti u potpunosti ispitana sa: topografskog, meteorološkog, navigacijskog, geološkog, hidrotehničkog, prometnog i urbanog aspekta i mora biti prilagođeno najpovoljnijim uvjetima iskorištenja;

(3) Sve aktivnosti na letjelištu od planiranja, izgradnje do stavljanja u funkciju, trebaju biti usaglašene sa lokalnom sredinom, kao i nastavljene tijekom provođenja daljnjih aktivnosti;

(4) Aktivnosti na letjelištu moraju zadovoljavati standarde zaštite čovjekove sredine, posebno razine buke.

Članak 6.

(Fizičke karakteristike operativnih površina)

-
- (1) Minimalni uvjeti koje treba da ispunjavaju fizičke karakteristike operativnih površina na **sportskom i privrednom letjelištu** trebaju odgovarati relevantnom kodu aerodroma 1A. prema ICAO Aneks 14. prvi dio.
 - (2) Površina mora biti stabilizirana (suha livada, pašnjak, asfalt, beton i sl.); da je ocjedita, odnosno nije podvodana;
 - (3) Širina osnovne staze letjelišta ne smije biti manja od 60 metara i na njoj se ne smiju nalaziti prepreke koje mogu ugroziti sigurnost letenja;
 - (4) Osnovna staza letjelišta mora biti na oba kraja duža najmanje po 30 metara od dužine uzletno-sletne staze;
 - (5) Dužina uzletno-sletne staze sa kolovoznim zastorom mora biti jednaka dužini zaleta za polijetanje koja je potrebna za određeni tip zrakoplova pod njegovim najvećim opterećenjem, uvećanoj za svakih 300 metara nadmorske visine za 7% i za svaki 1°C referentne temperature iznad 15° za 1%.

Dužina zaleta za uzletno-sletnu stazu bez kolovoznog zastora, pri maksimalnom opterećenju u polijetanju uvećava se za 20%.

Dužina uzletno-sletne staze za privredna i sportska letjelišta ne smije biti manja od 600 metara.
 - (6) Širina uzletno-sletne staze bez kolovoznog zastora mora biti najmanje 30 metara, a sa kolovoznim zastorom 18 metara.
 - (7) Ravnost površine uzletno-sletne staze bez kolovoznog zastora ne smije odstupati za više od ± 5 centimetara, mjereno ravnjačom dužine 3 metra, po čitavoj dužini i širini uzletno-sletne staze.
 - (8) Ravnost površine uzletno-sletne staze sa kolovoznim zastorom ne smije odstupati za više od ± 3 centimetra, mjereno ravnjačom dužine 3 metra, po čitavoj dužini i širini uzletno-sletne staze;
 - (9) Najveći uzdužni i poprečni nagib uzletno-sletne staze bez kolovoznog zastora ne smije biti veći od 3%; a sa kolovoznim zastorom 2%;
 - (10) Nosivost uzletno-sletne staze i staze za voženje treba biti odgovarajuća za najveću dozvoljenu težinu referentnog aviona u voženju i polijetanju, a zaštitni pojas osnovne staze da smanji rizik oštećenja aviona ako izleti sa uzletno-sletne staze;
 - (11) Za pojedinosti koje nisu utvrđene ovim člankom primjenjuju se standardi ICAO Anex 14, prvi dio;
 - (12) Shematski prikaz dimenzija za sportsko i privredno letjelišta dat je u **prilogu br. 1.** ovoga Pravilnika.
 - (13) Fizičke karakteristike površina na **posebnom letjelištu- terenu** propisuju se pravilnikom o letenju ultra lakih letjelica i utvrđuju za svaki teren pojedinačno, zavisno od vrste aktivnosti koje se planiraju provoditi.

Minimalna dužina uzletno-sletne staze sa kolničkim zastorom treba biti 200 m a bez kolničkog zastora 300 m.

Minimalna širina uzletno-sletne staze sa kolničkim zastorom treba biti 15 m a bez kolničkog zastora 30 m.

Članak 7.

(Ravni ograničenja prepreka)

-
- (1) Dimenzije i nagibi prilazne, odletne, prijelazne, unutrašnje i konusne ravni trebaju najmanje odgovarati referentnom kodu aerodroma jedan (1) po ICAO Anex 14, prvi dio. Za veće referentne kodove aerodroma, površine ograničenja utvrđuju se prema ICAO Anex 14, prvi dio;
 - (2) Prilazna i odletna ravan, počinje na 30m od praga uzletno - sletne staze sa dužinom unutrašnjeg ruba 60 m ne može biti veća od 5% 1:20 nagiba na dužini od 1600 m sa divergencijom bočnih ivica 10%;
 - (3) Prijelazna (bočna) unutrašnja ravan počinje na 30 m sa obje strane uzletno - sletne staze i proteže do unutrašnje horizontalne ravni i ne može imati veći nagib od 20% (1:5);
 - (4) Unutarnja horizontalna ravan počinje 45 m iznad letjelišta i radijusa od 2000 m od referentne tačke ili pragova uzletno sletne staze;
 - (5) Konusna ravan nastavlja se na unutrašnju horizontalnu ravan do visine 35 m i pod nagibom 5% (1:20);
 - (6) Kroz prilaznu, odletnu i prijelaznu ravan ne smiju prodirati prepreke koje bi mogli ugroziti sigurnost letenja, odnosno ukoliko probijaju potrebno je utvrditi ograničenja za korištenje letjelišta;
 - (7) Izgradnja i postavljanje objekta, instalacije i uređaje na području letjelišta kao i objekta van područja letjelišta koji mogu utjecati na sigurnost letenja (antenski stubovi, dimnjaci, tornjevi, dalekovodi, drveće i dr.) moraju biti propisno označeni, a oznake za uočavanje moraju se održavati u ispravnom stanju;
 - (8) Objekti i uređaji unutar pojasa osnovne staze moraju biti lomljivi i sa ograničenom visinom ne većom od 0,5 m iznad nivoa zemljane podloge i ne bliže od 15 m od ruba uzletno-sletne staze;
 - (9) Shematski prikaz površina ograničenje prepreke dat je u prilogu broj 2. ovoga Pravilnika.

Članak 8.

(Označavanje operativnih površina)

- (1) Operativne površine na letjelištu za vrijeme letenja moraju biti označene. Označavanje se vrši: zastavicama, pirami- dama, stožcima, bojama, trakama i ugaonicima.
- (2) Zavisno od opremljenosti letjelišta i načina korištenja, označavanje površina može biti za dnevnu i noćnu upotrebu.

Članak 9.

(Dnevno označavanje površina)

- (1) Uzletno - sletna staza bez kolovoznog zastora obilježava se oznakama koje mogu biti nepokretne ili pokretne. Nepokretne oznake su ugaonici i trake, a pokretne zastavice, piramide i stožci.
- (2) Kada se obilježavanje uzletno - sletne staze vrši nepokretnim oznakama, pragovi uzletno - sletne staze obilježavaju se ugaonicima čija dužina krakova iznosi 6 metara, a širina 1 metar. Ivice uzletno - sletne staze obilježavaju se trakama dužine 4 metra, a širine 1 metar, koje se postavljaju na svakih 50 metara. Ugaonici i trake izrađuju se od šljunka, tucanika i drugog pogodnog materijala i boje se bijelom bojom. Ugaonici i trake moraju biti u nivou sa okolnim terenom (prilog broj 3.).
- (3) Kada se obilježavanje uzletno - sletne staze vrši pokretnim oznakama, na uglove praga uzletno - sletne staze postavlja se po jedna crvena zastavica. Bočne ivice, uzletno - sletne staze obilježavaju se crveno bijelim zastavicama koje se postavljaju na razmaku od 50 metara, u dužini do polovine uzletno - sletne staze. Dimenzije zastavica iznose 50cm x 40 cm.
- (4) Staza za voženje obilježava se žutim zastavicama u razmacima od 50 m i to najmanje jedna ivica staze.

-
- (5) Prepreke i druga opasna mjesta izvan uzletno - sletne staze koja mogu ugroziti sigurnost letenja obilježavaju se crvenim zastavicama.
- (6) Prostor za parkiranje zrakoplova obilježava se žutim zastavicama.
- (7) Ako se koriste oznake u obliku stožca, piramida i sl. radi boljeg uočavanja bočnih granica, iste moraju biti kontrastno obojene sa narandastom, bijelom ili crvenom bojom, lako lomljive konstrukcije i dovoljno niski da osiguraju slobodan prostor za elise letjelica (prilog broj 3.).
- (8) Uzletno-sletna staza sa kolovoznom zastorom obilježava se oznakama bijele boje. Moraju se minimalno označiti pragovi za staze širine do 30m, a za stazu sa širinom preko 30m, i središnja linija i ivice.

Članak 10.

(Noćno označavanje površine)

- (1) Svijetla za noćno označavanje površina mogu biti stalna (ugrađena u zastor) i pokretna (prenosiva);
- (2) Na uzletno - slijetnoj stazi moraju biti postavljena:
- svijetla praga sa 6 zelenih sijalica;
 - svijetla kraja sa 6 crvenih sijalica;
 - svijetla ivica bijela postavljena sa obje strane u jednakim razmacima od 60m i najvećim odstojanjima od ivice 3m (**prilog broj 5.**);
- (3) Staza za voženje obilježava se plavim sijalicama u razmacima od 60m najmanje na jednoj ivici;
- (4) Stajanka aviona obilježava se plavim sijalicama;
- (5) Prepreke i zabrane obilježavaju se crvenim sijalicama
- (6) Preporučuje se i postojanje prilaznih svjetala skraćene verzije od 420m.

Članak 11.

(Pokazivači i signalni uređaji)

Letjelište za vrijeme korištenja mora biti opremljeno:

- a) jednim pokazivačem pravca vjetra (kobasica);
- b) pokazivačem pravca slijetanja;
- c) signalnim sredstvima (signalni - raketni pištolj i reflektor prijenosnog tipa ako se letjelište koristi noću);
- d) svijetlosni far ako se letjelište koristi noću, sa bijelim svijetlom, uočljiv sa svih pravaca i svijetli 12-20 puta u minuti;
- e) svijetlosni pokazivač nagiba slijetanja (APAPI), na jednoj strani uzletno - sletne staze. Preporučuje se posebno za letjelište na kome se provodi intenzivna letačka obuka noću.

Članak 12.

(Pokazivač pravca vjetra)

(1) Pokazivač pravca vjetra treba biti napravljen od tkanine bijele, narandžaste ili kombinirane crvenobijele boje, cilindričnog oblika, najmanje dužine 3, 6m i promjera na širem kraju najmanje 0, 9m, a na užem 0, 5m.

(2) Treba biti potpuno uočljiv kod polijetanja i slijetanja, postavljen na jarbol visine 5-6m bočno od uzletno - sletne staze na rastojanju od 40m, po mogućnosti u ravni slijetanja zrakoplova. Noću treba biti osvijetljen. Zavisno od uvjeta na letjelištu, postavljanje pokazivača može biti riješeno i na drugi način.

(3) Položaj pokazivača treba biti označen kružnom trakom promjera 7m, širine 0, 5m u čijoj sredini je jarbol (**prilog broj 6**).

Članak 13.

(Pokazivač pravca slijetanja)

(1) Pokazivač pravca slijetanja obavezno se koristi na letjelištu gdje nije izvršeno označavanje pravca protezanja uzletno - sletne staze. Oblika je slova "T", visine 4m, širine 4m, debljine 0, 4m (prilog broj 6.);

(2) Izrađuje se od tkanine bijele ili narandžaste boje zavisno gdje je bolje uočljiv u odnosu na podlogu. Ako se letjelište koristi noću pokazivač pravca slijetanja treba biti osvijetljen ili oivičan bijelim svjetlima, sa razmakom od 1m na cijeloj dužini i širini od 4m.

Članak 14.

(Signalna sredstva)

(1) Letjelište za vrijeme korištenja mora imati signalno raketni pištolj sa dovoljno crvenih, bijelih i zelenih raketa koji se koriste za upozorenje i izvanredne situacije.

Ukoliko letjelište ne raspolaže raketnim pištoljem, kao zamjena mogu se koristiti i crvena i bijela zastavica, dimenzija 80cm x 120cm za istu namjenu.

(2) Ako se letjelište koristi noću treba imati signalni reflektor ručno pokretljiv u svim pravcima i da omogućava davanje crvenih, bijelih i zelenih svjetlosnih signala, kao i prijenosa obavijesti morzeovim znacima koji se koriste za upozorenje i izvanredne situacije.

Članak 15.

(Sigurnost letenja na letjelištu)

Za vrijeme provođenja letenja, letjelište mora biti osigurano vatrogasnom, spasilačkom, sanitetskom, meteorološkom i komunikacijskom opremom i obučanim osobljem za održavanje i korištenje iste. Sadržaj opreme i broj osoblja utvrđuje se zavisno od vrste i broja zrakoplova i obima zračnih operacija za svako letjelište pojedinačno. Ovim Pravilnikom određena je minimalna oprema i broj osoblja koja letjelištu moraju biti osigurana za vrijeme korištenja.

Članak 16.

(Protivpožarno i spasilačko osiguranje)

(1) Vatrogasno - spasilačka oprema treba minimalno da zadovolji vatrogasnu kategoriju jedan i dva (1-2), prema ICAO Anex 14. dio prvi.

(2) Minimalna vatrogasna oprema sastoji se od:

- a) dva protivpožarna aparata po 12 kg suhog praha;
- b) dva protivpožarna aparata po 6 kg suhog praha;

-
- c) preporučuje se jedan protivpožarni aparat sa 250kg suhog praha;
 - d) jedna osoba, stručno osposobljena za gašenje požara i održavanje opreme;
- (3) Spasilačka oprema minimalno treba da sadrži:
- a) jedna vatrogasna mala sjekira;
 - b) jedne makaze za siječenje lima;
 - c) jedan šiljati nož;
 - d) jedna ručna pila za metal (bonsek) sa šest rezervnih plata;
 - e) jedne makaze za metal;
 - f) jedan alat za razvaljivanje (klješta, čekić, poluga, komplet ključeva i dr.);
 - g) jedan vatrogasni pokrivač za gašenje;
 - h) dva para zaštitnih rukavica od vatrootpornog materijala;
 - i) dva krampa i dvije lopate;
 - j) jedna čelična sajla promjera 15mm i dužine 30m;
 - k) jedan reflektor od 1.000w sa kablom dužine 50m ako se letjelište koristi noću.
- (4) Za vrijeme letenja oprema se treba nalaziti na lakoj prikolici ili u automobilu ukoliko letjelište ne raspolaže posebnim vozilom. Za obimnije spasilačke aktivnosti letjelište se treba oslanjati na lokalne vatrogasne spasilačke jedinice.

Članak 17.

(Sanitetsko osiguranje)

- (1) Sanitetska oprema minimalno treba da sadrži:
- a) apoteka za prvu pomoć (makaze, kraće i duže, kramerova šina, zavojni i potrošni materijal, alkohol, benzin, vata, gaza, flasteri, gumene rukavice);
 - b) jedna nosila i dva pokrivača;
 - c) jedna osoba stručno obučena za pružanje prve pomoći ili medicinski tehničar;
 - d) oprema za vrijeme letenja mora se nalaziti u vozilu sa spasilačkom opremom, ukoliko letjelište ne raspolaže posebnim vozilom;
 - e) sadržaj kutije apoteke prve pomoći mora se kontrolirati najmanje jednom godišnje. Provjerena kutija treba biti zapečaćena. Za obimnije medicinske usluge letjelište se treba oslanjati na lokalne medicinske centre.

Članak 18.

(Meteorološko osiguranje)

- (1) Meteorološka oprema minimalno treba da sadrži:
- a) pokazivač pravca vjetra prema članku 12. ovoga Pravilnika;
 - b) ručni anemometar za mjerenje brzine prizemnog vjetra;

c) signalni raketni pištolj prema članku 14. ovoga Pravilnika koji se koristi za upozorenje u slučaju naglog pogoršanja meteo situacije.

(2) Za dugoročne i kratkoročne prognoze vremena treba se osloniti na meteorološke službe najbližih centara kontrole letenja ili lokalnih meteoroloških stanica.

Članak 19.

(Komunikaciona i navigacijska oprema)

Letjelište za vrijeme letenja najmanje treba imati

- a) jednu fiksnu ili mobilnu telefonsku vezu;
- b) jednu radio stanicu za veze rukovodioca letenja sa zrakoplovima. Ako se provodi letačka obuka učenika preporučuje se radio stanica i za dežurnog letenja.
- c) letjelišta koja ne raspolažu sopstvenim navigacijskim sredstvima prema mogućnosti i potrebi koristi sredstva susjednih aerodroma.

Članak 20.

(Objekti na letjelištu)

- (1) Ako letjelište na kome borave letjelice raspolaže sa hangarom ili prikladnim prostor za smještaj letjelica i opreme isti moraju ispunjavati tehničke uvjete za siguran smještaj.
- (2) Letjelište na kome se izvodi intenzivnije letenje treba imati izgrađenu kontrolu letenja sukladno potrebama i mogućnostima;
- (3) Prostorije za boravak osoblja mogu biti izgrađene kao izdvojene ili u sastavu hangara;
- (4) Letjelište koje raspolaže skladištem za gorivo mora se pridržavati svih mjera predostrožnosti o sigurnosti skladišta i procedurama za pravilno skladištenje i manipuliranje gorivom.
- (5) Svi objekti na letjelištu moraju biti adekvatno zaštićeni i osigurani u odnosu na sve redovne i izvanredne okolnosti i slučajeve.

DIO III. UVJETI I NAČIN DOBIVANJA POTVRDE OPERATORA LETJELIŠTA

Članak 21.

(Opće odredbe)

- (1) Ni jedna osoba ne može koristiti letjelište u Bosni i Hercegovini ukoliko ne posjeduje važeće rješenje i potvrdu za korištenje izdato od strane Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH.
- (2) Potvrda i rješenje za korištenje može se izdati osobi koja ispunjava uvjete za izdavanje sukladno Zakonu o zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 2/04) i Pravilniku o uvjetima i načinu izdavanja potvrde aerodromskog operatera ("Službeni glasnik BiH", br. 28/05) i odredbama ovoga Pravilnika.
- (3) Za pojedinosti koje nisu utvrđene ovim Pravilnikom primjenjuju se standardi i praksa ICAO Anex 14. i domaći regulativni propisi koji tretiraju ovu oblast.

Članak 22.

(Provođenje postupka za izdavanje potvrde operatora letjelišta)

- (1) Postupak za izdavanje, produženje, izmjene / dopune, prijenos i otkazivanje potvrde operatora letjelišta provodi se prema odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu izdavanja potvrde aerodromskog

operatora prema člancima od 15. do 74. prilagođen uvjetima, zahtjevima, standardima i razini operacija na letjelištu.

(2) Zahtjev za izdavanje potvrde za korištenje letjelišta podnosi se 60 dana prije otpočinjanja korištenja letjelišta, a zahtjev za produženje potvrde podnosi se 30 dana prije isteka važnosti odobrene potvrde.

Zahtjev se podnosi BH DCA prema obrascu broj 2 u prilogu Pravilnika o uvjetima i načinu izdavanja potvrde aerodromskog operatora. U zahtjevu se popunjavaju samo podaci koji se traže za letjelište.

(3) Na temelju podnijetog zahtjeva, provodi se postupak za utvrđivanje ispunjenosti uvjeta na letjelištu i sačinjava zapisnik o ispunjenosti uvjeta za korištenje letjelišta. Ukoliko su svi uvjeti ispunjeni BH DCA će izdati rješenje o korištenju letjelišta (u kome se određuje period korištenja, zrakoplovi koji ga mogu koristiti, uvjeti i način korištenja i ograničenja za korištenje) i potvrdu za korištenje. Rješenje i potvrda za korištenje izdaju se najduže sa rokom važenja do 12 mjeseci.

(4) Operator letjelišta dužan je izraditi Priručnik za korištenje letjelišta sukladno zahtjevu iz priloga broj 7. ovoga Pravilnika. Priručnik se dostavlja uz zahtjev za izdavanje potvrde operatora letjelišta i predstavlja sastavni dio potvrde operatora. Promjene u priručniku su dozvoljene samo uz suglasnost i odobrenje BH DCA.

DIO IV. KORIŠTENJE I ODRŽAVANJE LETJELIŠTA

Članak 23.

(Korištenje letjelišta)

(1) Operator letjelišta može koristiti letjelište samo pod uvjetima i na način koji su određeni riješenjem o korištenju i odobrenim Priručnikom za korištenje letjelišta;

Operator je dužan da od svih korisnika zahtijeva da se pridržavaju odobrenih uvjeta za korištenje letjelišta, i isti su dužni da ih provode.

(2) Operator je dužan da koristi operativne površine, objekte, opremu i uređaje sukladno sa njihovom namjenom i dozvolom za korištenje.

(3) Zabranjuje se korištenje letjelišta ukoliko nije izvršeno potpuno osiguranje letjelišta sukladno člancima od 12. do 19. ovoga Pravilnika. Priručnikom za korištenje letjelišta moraju se precizno odrediti uvjeti i način rukovođenja letenjem na letjelištu, posebno odgovorne osobe za rukovođenje letenjem i njihove dužnosti.

(4) Letjelište treba biti dostupno svim korisnicima pod istim uvjetima. Uvjeti za korištenje utvrđuju se između operatora i korisnika letjelišta.

(5) Za vrijeme letenja na letjelištu je zabranjeno kretanje ljudi, vozila i životinja, posebno po operativnim površinama.

(6) Operator je dužan da osigura osmatranje kretanja ptica i divljači u području letjelišta i njihovo rastjerivanje sa operativnih površina.

(7) Operator je dužan da dozvoli slobodan pristup ovlaštenom osoblju BH DCA radi kontrole provođenja aktivnosti na letjelištu i da osigura sve potrebne uvjete za obavljanje aktivnosti.

(8) Operator letjelišta odlučuje o vremenu otvorenosti letjelišta, pri čemu je dužan uzeti u obzir potrebe i zahtjeve korisnika letjelišta.

(9) Korištenje i obrađivanje zemljišta u blizini manevarskih površina kao i u području letjelišta ne smije ugrožavati sigurnost polijetanja i slijetanja zrakoplova.

(10) Letjelište se može koristiti dok ne nastupe okolnosti koje mijenjaju uvjete za sigurno polijetanje i slijetanje zrakoplova, propisane ovim Pravilnikom.

(11) Ako nastupi promjena na uzletno - sletnoj stazi ili u bližoj okolini koja je od uticaja na sigurnost letenja, operator letjelišta dužan je da prestane sa korištenjem takvog letjelišta i o tome odmah obavijesti BH DCA.

(12) Ako su u pitanju veće promjene na letjelištu (određivanje nove uzletno - sletne staze na istom letjelištu ili promjena pravca polijetanja uzletno - sletne staze, nove prepreke koje bi mogle ugroziti sigurnost letenja u neposrednoj blizini letjelišta i sl.) operator letjelišta podnosi novi zahtjev za izdavanje ili promjenu potvrde za korištenje letjelišta.

(13) Ako se na letjelištu organizuju zrakoplovne manifestacije ili takmičenja, operator je dužan o tome obavijestiti BH DCA radi dobijanja suglasnosti. U obavijesti se dostavljaju podatci o: organizatoru, vremenu i mjestu održavanja, vrsti takmičenja i rukovođenju i osiguranju aktivnosti.

Članak 24.

(Održavanje letjelišta)

(1) Operativne površine, objekti, uređaji, opreme i instalacije na letjelištu moraju se odražavati u ispravnom stanju i redovno kontrolirati, radi osiguranja sigurnog polijetanja, slijetanja i kretanje letjelica po zemlji.

(2) Pregledi, popravke i održavanje letjelišta mora se vršiti sukladno sa Pravilnikom o odražavanju i pregledanju aerodroma i mjerama potrebnim za njegovu sigurnu upotrebu, usklađeni sa potrebama i uvjetima na letilistu.

(3) Ako u tijeku korišćenja letjelišta čija je uzletno-sletna staza sa kolovoznim zastorom, nastanu oštećenja kolovoznog zastora koja mogu ugroziti sigurno letenje zrakoplova, letjelište se ne može koristiti dok se uzletno-sletna staza ne dovede u ispravno stanje.

(4) Oznake na letjelištu moraju se popraviti ili zamijeniti novim čim postanu neupotrebljive, odnosno nedovoljno uočljive. Oznaka se smatra nedovoljno uočljivom ako je manje od 70% ukupne površine oznake uočljivo i ako se promijenila osnovna boja oznake.

(5) Travnate površine treba redovno održavati rezanjem trave i valjanjem radi otklanjanja neravnina. Dozvoljene visine trave i raslinja na uzletno-sletnoj stazi i stazi za voženje je 10cm, a na ostalim dijelovima 20cm.

DIO V - PRJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

(Operativne naredbe generalnog direktora BH DCA)

(1) Generalni direktor BH DCA može Operativnim naredbama, ograničiti uporabu ovoga Pravilnika ili odrediti posebne i dopunske uvjete u primjeni ovoga Pravilnika ukoliko to budu zahtijevale odredbe propisa BiH, kao i ukoliko to bude proizlazilo iz zahtjeva regulative ICAO i JAA.

(2) Operativne naredbe sadrže:

- a) razlog izdavanja;
- b) primjenjivost i dužinu trajanja;
- c) radnje i postupke koje treba poduzeti.

Članak 26.

(Prestanak važenja ranije objavljenog Pravilnika)

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o korištenju letjelišta ("Službeni list SFRJ", br. 11/79).

Članak 27.

(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osam dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Članak 28.

(Ostale obveze)

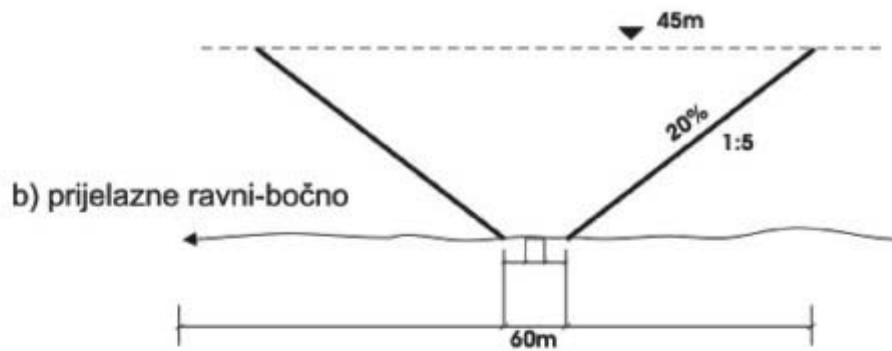
(1) Za pojedinosti koje nisu utvrđene ovim Pravilnikom primjenjivati će se standardi i prakse ICAO Aneksa 14. i domaći regulativni propisi koji se odnose na ovu domenu.

(2.) Sva operativna letjelišta koja su dobila potvrdu i rješenje po ranijem Pravilniku o korištenju letjelišta dužni su da u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Pravilnika, usklade stanje na svojim letjelištima prema odredbama ovoga Pravilnika.

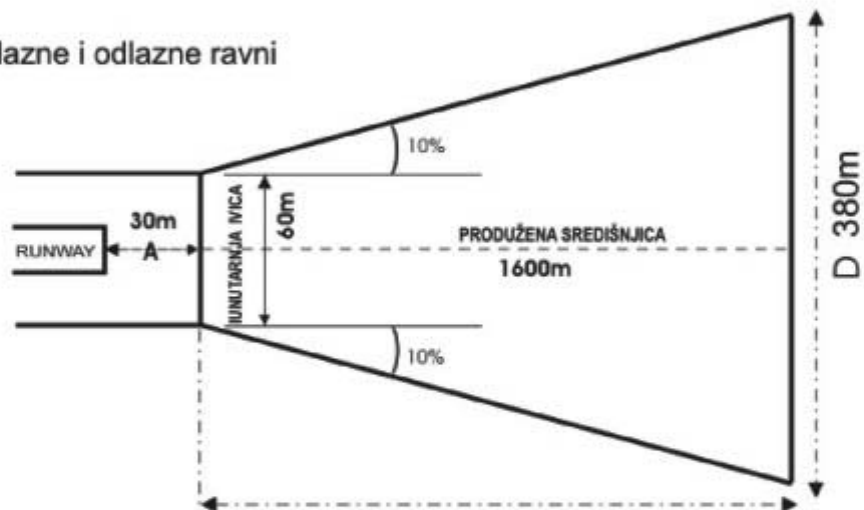
Broj 02-292.3.-78-1/07
24. siječnja 2007. godine
Sarajevo

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, v. r.

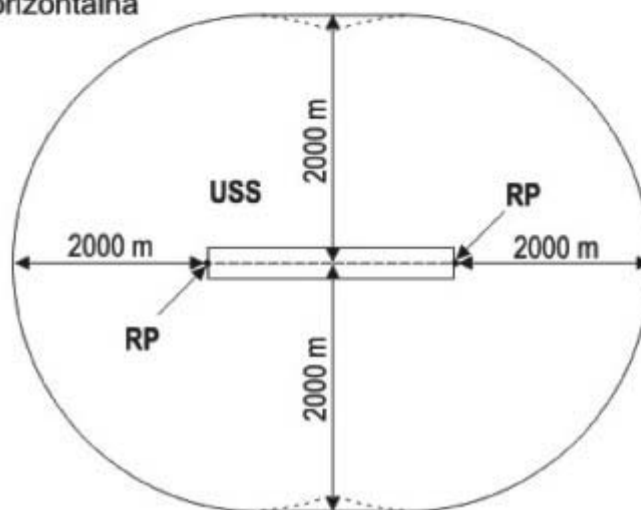
Ravni ograničenja prepreka

a) prilazne i odlazne ravni

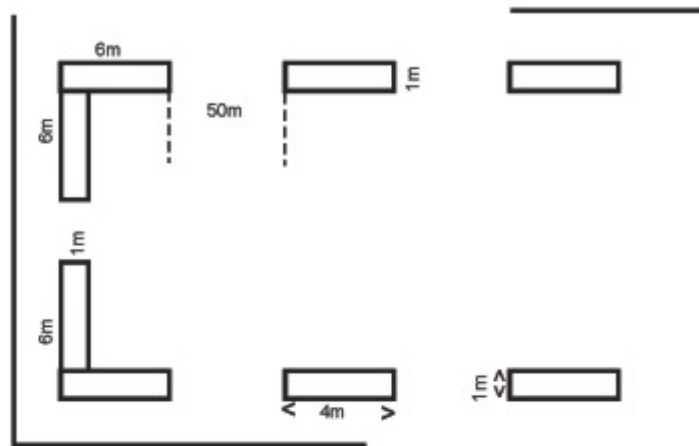

c) unutrašnja horizontalna ravan

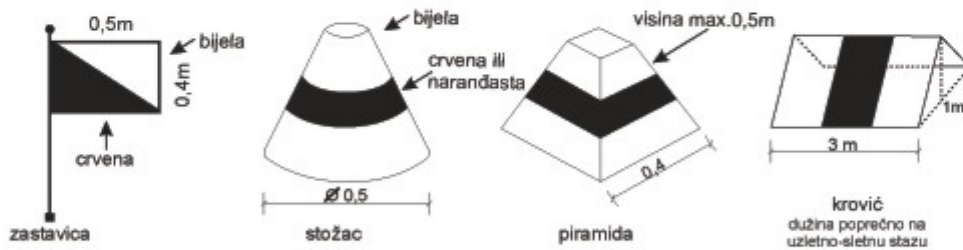

Oznake za dnevno označavanje površina

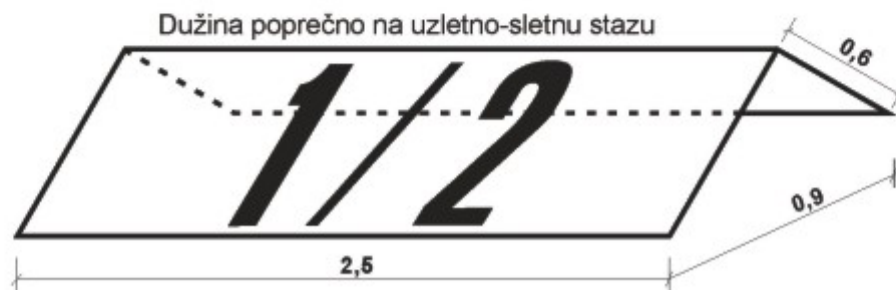
- a) stalne nepokretne oznake za poletno-sletnu stazu sa travnatim zastorom

- b) Pokazivači površine sa travnatim zastorom

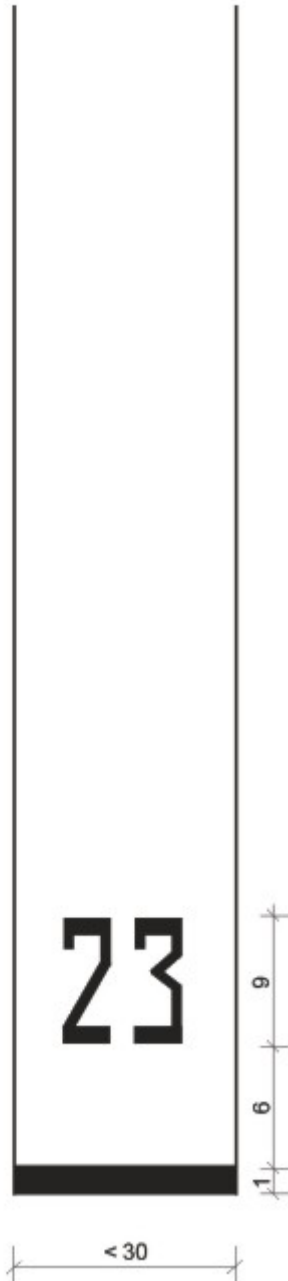

- c) Oznaka za pola dužine staze

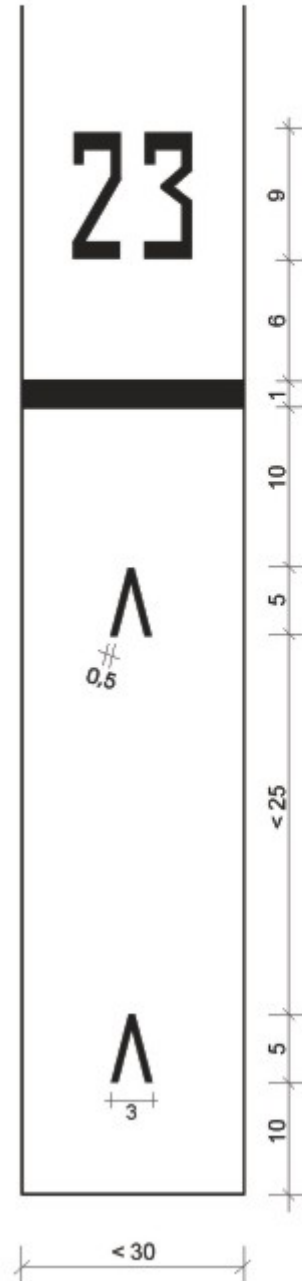

Oznake uzletno sletne staze s kolničkim zastorom za staze širine manje od 30m

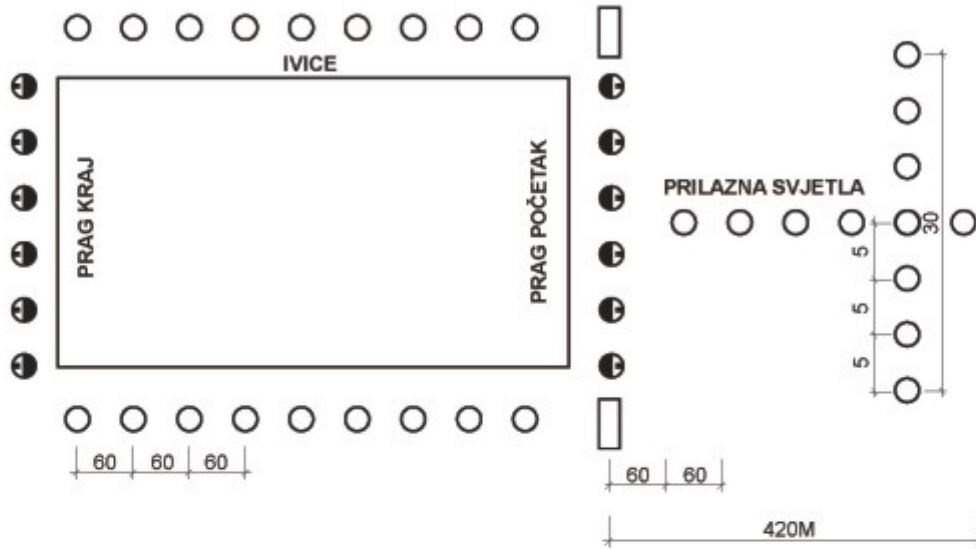
NEIZMJJEŠTEN PRAG

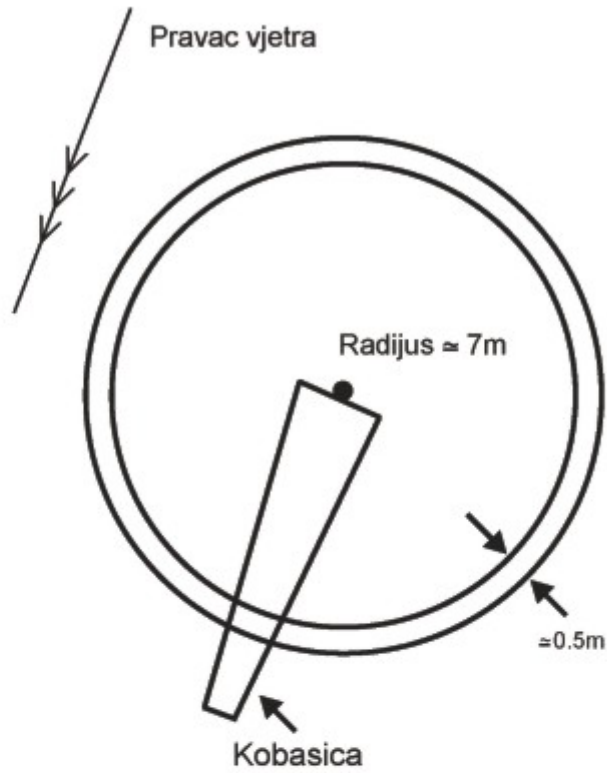
IZMJJEŠTEN PRAG

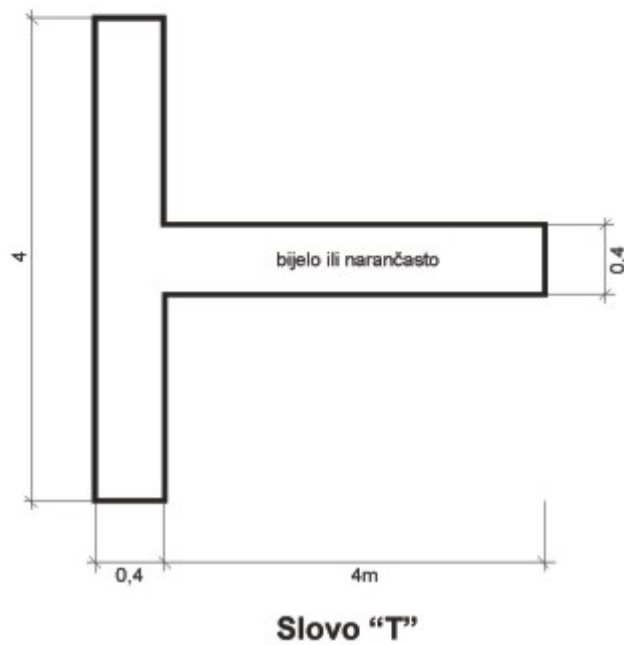
Noćno označavanje površina

a) pokazivač pravca vjetra

b) pokazivač pravca slijetanja

SADRŽAJ PRIRUČNIKA ZA KORIŠTENJE LETJELIŠTA

Priručnik za korištenje letjelišta treba imati oblik i format za jednostavnu primjenu, da je odobren od odgovorne osobe i da minimalno sadrži sljedeće:

DIO PRVI-VOĐENJE I KONTROLA PRIRUČNIKA

1.1. UVOD

1.1.1. Namjena priručnika

1.1.2. Kratak opis dijelova, njihov sadržaj i primjena

1.1.3. Izjava da priručnik sadrži uputstva i procedure kojih se korisnici letjelišta moraju pridržavati

1.2. SUSTAV DOPUNA I IZMJENA

1.2.1. Dostupnost i distribucija priručnika

1.2.2. Dopunjavanje i ažuriranje priručnika, uvjeti kada se izvodi, ko je odgovoran za unošenje dopuna i izmjena

1.2.3. Način dostavljanja dopuna i izmjena

1.3. IZUZEĆA-OLAKŠICE I OGRANIČENJA U KORIŠTENJU LETJELIŠTA

DIO DRUGI-NAMJENA, POLOŽAJ I OPIS LETJELIŠTA

2.1. Namjena letjelišta

2.2. Položaj letjelišta od najbližeg naseljenog mesta

2.3. Oblik, veličina, granice i karakteristike terena na i oko letjelišta

2.4. Geografske koordinate letjelišta-referentna točka letjelišta

2.5. Nadmorska visina letjelišta i deklinacija

2.6. Referentna temperatura na letjelištu

2.7. Meteorološke karakteristike i meteorološki minimumi na letjelištu

2.8. Površine za kretanje na letjelištu: osnovna staza, uzletno-sletna staza i staza za voženje, položaj, podloga, dužina, širina, uzdužni i poredni nagib, ravnost, nosivost, označavanje, sigurnosne zone i ravni ograničenja prepreka sa grafičkim prikazom

2.9. Stajanka za letjelice: položaj, dimenzije, podlog i nosivost

2.10. Vizuelna, navigacijska i komunikacijska sredstva na letjelištu

2.11. Objekti, sredstva i instalacije na letjelištu

2.12. Oprema na letjelištu: spasilačka, vatrogasna, medicinska, meteorološka i dr.

2.13. Služba kontrole letenja

2.14. Snabdjevanje gorivom i mazivom na letištu

2.15. Kontrola divljači i ptica na letjelištu

2.16. Kretanje osoba i vozila na letjelištu

2.17. Druge službe i servisi na letjelištu

2.18. Ograničenja i zabrane na letjelištu

2.19. Održavanje letjelišta: planovi, pregledi, opravke i održavanje površina za kretanje letjelica

DIO TREĆI-ZONA LETJELIŠTA I POSTUPCI ZA LETENJE

3.1. Granice zone letjelišta

3.2. Zone na letjelištu: pilotažne zone, zone za jedrenje, zone čekanja, zone za probne letove, zone za akrobatsko letenje, zone za grupno letenje, zona padobanskih skokova, zona za modelarske aktivnosti, zabranjene zone i dr.

3.3. Školski krug

3.4. Procedure odlaska i dolaska na letjelište

3.5. Točke obaveznog javljanja

-
- 3.6. Tereni za prinudno sletanje
 - 3.7. Organizacija i rukovodjenje letenjem: najava, o dobranje, priprema za letenje, sastav ekipe za rukovodjenje letenjem i dužnosti i obaveze članova, dokumentacija i evidencija i način vođenja, izvještavanje i dr.
 - 3.8. Vanredni postupci, način obavještanja i izvještavanja
 - 3.9. Sustav sigurnosnog upravljanja na letjelištu: organizacija uprave, dužnosti i provođenje procedura, preventivne mjere za sprečavanje ugrožavanja sigurnosti letenja i nesreća i dr.

DIO ČETVRTI-PLAN ZA IZVANREDNE SITUACIJE NA LETJELIŠTU

- 4.1. Rukovođenje izvanrednim situacijama na letjelištu: odgovorne osobe, organizacije i sredstva koja se angažuju, način pozivanja i angažiranja, brojevi telefona, operativni centar za upravljanje kriznom situacijom.
- 4.2. Procedure za djelovanje u izvanrednim situacijama:
 - postupak i način uzbunjivanja;
 - izvanredne situacije sa letjelicama na zemlji i u zraku;
 - nesreće sa letjelicama na letjelištu i van letišta;
 - požar na letjelištu;
 - elementarne nepogode: zemljotres, poplava, oluja i dr.
 - nezakonito djelovanje: otmica zrakoplova, sabotaža, prijetnja bombom, anonimne dojave;
 - opasne materije;
 - vježbe za izvanredne situacije na letjelištu i testiranje plana.

DIO PETI-PRILOZI

- 5.1. Karta razmjera 1: 25000 ili 50000 sa ucrtanim granicama zone letjelišta, zonama za letenje, školskim krugom, načinom odlaska i povratka na letjelište, zabranjenim zonama.
- 5.2. Grafički prikaz na karti razmjera 1: 10000 razmještaja manevarskih i drugih površina i objekata na letjelištu.
- 5.3. Karta prepreka sa ucrtanim površinama ograničenja i preprekama posebno u odletnoj, prilaznoj i prelaznoj ravni.

Napomena: sadržaj priručnika za korištenje letjelišta treba uskladiti sa stvarnim uvjetima, potrebama i operacijama na letjelištu. Izneseni sadržaj zadovoljava uvjete za korištenje sportskih i privrednih letjelišta na kojima se provode zrakoplovne djelatnosti sportskog i amaterskog letenja i prevoza za sopstvene potrebe. Za ostale djelatnosti, pružanje usluga iz zraka, avio-taksi prevoz i panoramsko letenje, priručnik treba biti dopunjen u skladu sa dodatnim uvjetima koje se propisuju za dobijanje potvrde za obavljanje ovih djelatnosti. Priručnik za posebna letjelišta-terene po obimu i sadržaju treba prilagoditi uvjetima i aktivnostima na istom.